

KOVOS SU PINIGŲ PLOVIMU KONKURSAS

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018

Development and Organisation of Training for Lawyers
on Anti-money Laundering and Counter Terrorist
Financing (AML-CTF) Rules at EU Level

MOKYMŲ VEDĖJŲ VADOVAS

2021 m. vasario 22 d.

Atsakomybės ribojimo pareiškimas

Ši informacija parengta pagal sutartį su Europos Sąjunga (nuorodos numeris: JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018) ir ji neatspindi oficialios Europos Komisijos nuomonės. Nei Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo negali būti laikomas atsakingu už tai, kaip galėtų būti naudojama šiame leidinyje pateikta informacija.

LEIDĖJAI

Europos advokatų fondas

Fluwelen Burgwal 58

2511 CJ – Haga

Nyderlandai

+31 612 990 818

www.elf-fae.eu

info@elf-fae.eu

Europos advokatūrų ir teisininkų draugijų taryba

Rue Joseph II, 40

1000 – Briuselis

Belgija

+32 2234 6510

www.ccbe.eu

info@ccbe.eu

Fotografijos (pirmasis puslapis)

© „Adobe Stock“

TURINYS

ĮVADAS	4
KAIP NAUDOTIS ŠIUO VADOVU	5
<i>Mokymosi rezultatai</i>	6
<i>Metodika</i>	7
VEIKSMINGAS MOKYMAS	7
PIRMINIAI ŠALTINIAI	9
ATVEJŲ TYRIMAI	10

MOKYMŲ VEDĖJŲ VADOVAS

ĮVADAS

Šis mokymų vadovas (mokymų vedėjų vadovas) parengtas asmenims, vedantiems advokatams skirtus mokymus apie kovos su pinigų plovimu (KPP) ir teroristų finansavimu (TF) taisykles ES lygmeniu. Mokymuose dalyvaujantiems asmenims parengtas atitinkamas vadovas (naudotojų vadovas).

Abu vadovai parengti vykdant Europos Komisijos su Europos advokatų fondu (ELF) ir Europos advokatūrų ir teisininkų draugijų taryba (CCBE) sudarytą sutartį dėl „Advokatams skirtų mokymų apie kovos su pinigų plovimu (KPP) ir teroristų finansavimu (TF) taisykles ES lygmeniu organizavimo ir parengimo“ (paslaugų sutartis Nr. JUST/2018/JACC/PR/CRIM/0185).

Europos Komisijos tikslai, kurių ji siekė skelbdama konkursą dėl šios sutarties:

„Bendras sutarties tikslas – mokyti advokatus, didinti jų informuotumą ir skatinti pagrindinių ES KPP / TF taisyklių principų ir sąvokų sklaidą tarp advokatų. Sutarties įgyvendinimo paskirtis – įvertinti ir tenkinti advokatų poreikius didinant jų informuotumą apie jų vaidmenį ir pareigas kovojant su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu pagal direktyvą.

Konkretus jos įgyvendinimo tikslas – užtikrinti, kad mokymo programa pasiektų kuo platesnį advokatų ratą visoje Sąjungoje. Visų pirma, mokymo veikla gali padėti atitinkamiems advokatams sau atsakyti, kaip jie gali geriausiai:

- *susipažinti su atitinkamomis KPP / TF pareigomis ir jas suprasti; apmąstyti būdus, kuriais advokatai ir advokatų kontoromis gali būti piktnaudžiaujama pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tikslais;*
- *apmąstyti praktiką, kurią advokatai ir advokatų kontoros gali taikyti savo konkrečioje jurisdikcijoje ir vadovaudamiesi atitinkamomis advokatūros taisyklėmis, kad užtikrintų aukščiausių profesijos etikos standartų laikymąsi;*
- *nustatyti problemą, kuri gali kilti aiškinant konkrečias nuostatas, atsižvelgiant į hipotetinius ir faktinius atvejus ir ypač į jų dalykinių santykių su klientais tęstinumą bei kitas aplinkybes“.*

Prieš rengdamas mokymų vadovus, partnerių konsorciumas, remdamasis atsakymais į klausimyną apie kiekvienos valstybės narės dabartinę praktiką, susijusią su advokatų mokymu apie KPP / TF taisykles ES lygmeniu, parengė mokymo poreikių vertinimą ir mokymo strategiją. Klausimyną užpildė visų 27 ES valstybių narių advokatūros, priklausančios CCBE, ir Jungtinės Karalystės advokatūra.

Verta priminti pagrindinę [KPP / TF direktyvą](#), kurios turi įtakos advokatams, informaciją. Pinigų plovimas ir teroristų finansavimas kelia didelę grėsmę gyvybei ir visuomenei, sukelia smurtą,

skatina tolesnę nusikalstamą veiklą ir kelia grėsmę teisinės valstybės pagrindams. Atsižvelgiant į advokato vaidmenį visuomenėje ir būdingas profesines bei kitas pareigas ir standartus, advokatai privalo visada elgtis sąžiningai, laikytis teisinės valstybės principo ir stengtis nesudaryti sąlygų jokiai nusikalstamai veiklai. Dėl to advokatai turi nuolat būti budrūs, suprasdami, kad nusikaltėliai gali piktnaudžiauti advokato profesija pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tikslais.

Advokatai ir advokatų kontoros turi užtikrinti, kad jiems būtų žinomos KPP / TF pareigos, kylančios iš:

- (i) esminių advokato profesijos etikos principų, įskaitant pareigą neremti nusikalstamos veiklos ar nesudaryti sąlygų jai vykdyti, ir
- (ii) ES teisės reikalavimų, ir kad jie šias pareigas vykdytų.

Visi ES advokatai turi žinoti ir nuolat gilinti žinias apie savo atitinkamas teisines ir etines pareigas bei riziką, susijusią su jų praktikos sritimi ir klientais. Tai ypač svarbu todėl, kad nusikaltėlių vykdoma pinigų plovimo ir teroristų finansavimo veikla sparčiai ir nuolat tobulėja bei tampa vis sudėtingesnė. Informuotumas, budrumas, grėsmės ženklų atpažinimas ir atsargumas yra geriausios advokato priemonės atvejams, dėl kurių gali kilti abejonų dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo, vertinti.

Šiuo vadovu siekiama padėti advokatams skirtus KPP / TF srities mokymus rengiantiems mokymų vedėjams suprasti, kaip rengti tokius mokymus, kad advokatai suvoktų visą savo teisinių ir etinių pareigų mastą, taip pat savo pažeidžiamumą dėl rizikos.

KAIP NAUDOTIS ŠIUO VADOVU

Kartu su šiuo mokymų vedėjų vadovu pateikiamas naudotojų vadovas, skirtas mokymų dalyviams.

Naudotojų vadove gana išsamiai išdėstyta KPP / TF srities ES lygmens taisyklių sistema. Jis turėtų būti laikomas pagrindiniu advokatams skirto mokymo šių taisyklių tematika modeliu. Vis dėlto jo nereikėtų laikyti nekintamu planu, kurio reikia besąlygiškai laikytis per kiekvieną užsiėmimą, nes akivaizdu, kad užsiėmimai gali skirtis priklausomai nuo toliau išvardytų veiksnių:

- klausytojų turimų žinių ir patirties;
- klausytojų pažeidžiamumo dėl konkrečios KPP / TF rizikos;
- kursų trukmės (per ilgesnius kursus galima pateikti daugiau informacijos kiekviena poteme);
- to, ar kursai yra bendri, apimantys visą temą, ar konkrečiai skirti tik vienai temos sričiai.

Kitaip tariant, naudotojų vadovas turėtų būti laikomas atspirties tašku mokymams, vykdomiems pagal jo planą.

Mokymosi rezultatai

Prieš parengiant mokymų vedėjų ir naudotojų vadovus buvo atlikta ES advokatų mokymo poreikių analizė, po kurios atliktas mokymo poreikių vertinimas (MPV). Į MPV taip pat reikėtų atsižvelgti rengiant užsiėmimus, kurie grindžiami naudotojų vadovo turiniu. MPV nustatyti mokymosi rezultatai, susiję su įgūdžiais, kompetencija ir žiniomis, juo taip pat remtasi rengiant šį mokymų vedėjų vadovą.

Vienas iš MPV rezultatų buvo tas, kad advokatai daugiausia pageidauja praktinio pobūdžio mokymų, kuriuose pagrindinis dėmesys būtų skiriamas atvejų tyrimams ir geriausios praktikos pavyzdžiams. Mokymai, per kuriuos bus daugiausia aptariami kasdieniai teisinės praktikos reikalavimai ir realijos, tikrai bus paklausūs. Kiekvieno užsiėmimo metu reikės rasti pusiausvyrą tarp būtino mokymo apie KPP / TF taisyklių turinį ir pavyzdžių, kurie padėtų praktikuojantiems advokatams jas suprasti.

Nors naudotojų vadove jokių atvejų tyrimų nepateikiama, mokymų vedėjams siūloma susipažinti su CCBE, Tarptautinės advokatų asociacijos (IBA) ir Amerikos advokatų asociacijos (ABA) 2014 m. paskelbtu „[Advokato vadovu, kaip nustatyti pinigų plovimo atvejus ir užkirsti jiems kelią](#)“ (angl. *A lawyer's guide to detecting and preventing money laundering*), kurio 39–46 puslapiuose pateikiamas ne vienas atvejo tyrimas. Daugiau apie tai žr. skirsnyje „Atvejų tyrimai“.

Be to, tiek minėtame CCBE, IBA ir ABA leidinyje, tiek kitame naudingame leidinyje – 2019 m. Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) paskelbtose „[Rizika grindžiamo požiūrio gairėse advokatams](#)“ (angl. *Guidance for a risk-based approach for legal professionals*) – pateikiami išsamūs rizikos rūšių sąrašai. Šios rizikos rūšys tradiciškai skirstomos į tris grupes:

- su klientu susijusi rizika;
- su sandoriu susijusi rizika;
- geografinė rizika.

Direktyvos III priede pateikiamas nebaigtinis šių trijų kategorijų galimai didesnės rizikos veiksmių ir įrodymų rūšių sąrašas, tačiau abiejuose jau minėtuose leidiniuose pateikiama daugiau išsamių pavyzdžių (CCBE, IBA ir ABA leidinio 28–38 puslapiuose ir FATF leidinio 27–43 puslapiuose). Šios rizikos rūšys yra gausūs tiek atvejų tyrimų, tiek geriausios praktikos šaltiniai, kuriuos galima panaudoti kaip praktinius pavyzdžius mokymuose dalyvaujantiems advokatams, o skirsnyje „Atvejų tyrimai“ pateikiama daugiau medžiagos apie tai, kaip šie du leidiniai gali būti naudojami mokymo kursams.

Galiausiai MPV išvardytos sritys, kuriose, daugumos advokatūros ir teisininkų draugijų respondentų nuomone, advokatams ypač reikalingi mokymai. Tos sritys yra:

- (1) kiek pastangų turi įdėti advokatai, kad sužinotų kliento lėšų šaltinį;

- (2) kaip atlikti savo, kaip advokato ar advokatų kontoros, KPP / TF rizikos vertinimą, taip pat informacija apie teisinių paslaugų sektoriaus KPP / TF riziką ir pažeidžiamumą;
- (3) Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) ir KPP taisyklių sąveika;
- (4) informacija apie tai, kaip mažesnės kontoros, turinčios ribotus išteklius, gali veiksmingai vykdyti savo KPP / TF pareigas;
- (5) kaip veikti žinant, kad skirtingose valstybėse narėse galioja skirtingos KPP / TF taisyklės;
- (6) žinių apie esminius pažeidimus, rizikos vertinimą ir pareigos pranešti elementai (t. y. kokio lygio žinių reikia);
- (7) kaip nustatyti skirtingų tipų klientus, pvz., fizinius asmenis, įvairių tipų įmones, patikos fondus ir pan.;
- (8) specifiniai tikrosios nuosavybės klausimai;
- (9) kiek advokatai gali remtis informacija, gauta iš kitų įpareigotųjų subjektų.

Vėlgi, kategorijos čia išvardytos siekiant padėti mokymų vedėjams pasirengti kursams. Atsakymai į daugelį minėtų klausimų pateikiami atitinkamuose naudotojų vadovo skirsniuose. Gali būti konkrečių aspektų, kurie vienoje jurisdikcijoje yra svarbesni nei kitoje.

Metodika

Kiekvieniems mokymo kursams reikės atskiros metodikos. Pavyzdžiui, teisės aktams skirtai teorinei mokymo daliai gali tikti tradicinė paskaita, kurios metu pristatomos skaidrės ir naudojami užrašai. Tačiau praktinei daliai, įskaitant atvejų tyrimus, gali labiau tikti nedideli praktiniai užsiėmimai arba teminės diskusijos su užduotimis.

VEIKSMINGAS MOKYMAS

Advokatų KPP mokymui taikomi tie patys bendrieji gero mokymo principai.

Tačiau yra tam tikri konkretūs principai, į kuriuos reikėtų atsižvelgti rengiant KPP mokymo kursus, pavyzdžiui:

- (1) Advokatai į kursus gali atvykti turėdami skirtingo lygio žinių ir lūkesčių. Svarbu žinoti nuo pat pradžių, kas dalyviams jau žinoma. Pavyzdžiui, kai kurie advokatai gali manyti, kad KPP / TF taisyklės jiems apskritai netaikomos, ir tada reikėtų sutelkti dėmesį į išsamią informaciją apie direktyvos taikymo sritį. Kiti gali stokoti patirties baudžiamosios teisės srityje, todėl vertėtų sutelkti dėmesį į nusikalstamas veikas, susijusias su KPP / TF,

pateikiant realaus gyvenimo pavyzdžių. Todėl svarbu nuo pat pradžių įvertinti dalyvių žinių ir informuotumo lygį, galbūt pateikiant oficialų klausimyną arba užsiėmimo pradžioje surengiant trumpą žodinę klausimų ir atsakymų sesiją, kad būtų galima įsitikinti, jog mokymai bus tinkami ir veiksmingi.

- (2) Į KPP renginį naudinga pakviesti išorės ekspertus kaip pranešėjus, kurie galėtų pažvelgti į temą iš kito taško. Akivaizdus pasirinkimas – pakviesti asmenį iš nacionalinio finansinės žvalgybos padalinio (FŽP), kuris nagrinėja pranešimus apie įtartinus sandorius, nes jis gali paaiškinti, su kokiais atvejais susiduria. Svarbu informuoti FŽP atstovą, kad jis ne tik pateiktų advokatus dominančių pavyzdžių, bet ir informaciją apie konkrečias advokatams taikomas KPP taisykles, kad jo pranešimas būtų aktualus.
- (3) KPP / TF teisės aktai yra teisės sritis, kurioje, kitaip nei daugumoje kitų advokato praktikos sričių, nesilaikant tinkamų procedūrų advokatui gali būti taikoma baudžiamoji ir kita atsakomybė. Todėl svarbu, kad pasibaigus užsiėmimui dalyviai aiškiai suvoktų taisyklių svarbą ir tai, kad jų nesilaikant gali grėsti atsakomybė ir reputacijos praradimas (ir galbūt pragyvenimo šaltinio praradimas, jei pažeidimas pakankamai sunkus).
- (4) Kaip pabrėžiama visame šiame vadove, advokatai nuolat tvirtina šios srities klausimais daugiausia išmokstantys tada, kai susiduria su realaus gyvenimo pavyzdžiais. Todėl visų pranešėjų reikėtų paprašyti, kad jie savo pranešimuose pateiktų kuo daugiau tokių pavyzdžių, juolab kad svarbių direktyvos formuluočių prasmė ne visada yra savaimė suprantama. Taip pat reikėtų apsvaistyti galimybę surengti specialų užsiėmimą, skirtą tik vienam ar keliems atvejų tyrimams. Daugiau rekomendacijų šiuo klausimu pateikiama skirsnyje „Atvejų tyrimai“. Be to, visų užsiėmimų metu dalyviai turėtų būti skatinami užduoti klausimus, taip pat mokymų vedėjas (-ai) turėtų nuolat bendrauti su dalyviais.
- (5) Dažnai mokymus rengia asmenys, kurie apskritai specializuojasi mokymų, apimančių daugelį temų, srityje, nes specialistų mokymas yra atskira kompetencija. Tačiau KPP / TF mokymai skiriasi nuo mokymų temomis, apimančiomis tik materialinę teisę, nes jie apima ir materialinę teisę, ir procedūras, kurios turi būti viena iš praktikos valdymo sudedamųjų dalių. Be to, už taisyklių nesilaikymą gali būti taikomos didelės nuobaudos patiems advokatams, įskaitant teisės verstis advokato veikla atėmimą sunkių pažeidimų atvejais, taigi tai nėra labiau įprastas neapdairumas, kuris galimas neįsisavinus materialinės teisės dalyko. Svarbu, kad mokymai būtų rengiami atsižvelgiant į šiuos elementus. Taigi, siekiant užtikrinti, kad atitinkamas temas tinkamai pateiktų atitinkami ekspertai, rekomenduojama, kad bendro pobūdžio mokymų vedėjas mokymo programą rengtų kartu su KPP / TF ekspertu.

PIRMINIAI ŠALTINIAI

Kaip jau minėta, KPP / TF tematika jau yra paskelbta naudingų vadovų advokatams. Jais buvo remiamasi rengiant naudotojų vadovą, jie taip pat cituojami ir ankstesniuose šio mokymų vedėjų vadovo skyriuose. Iš jų mokymų vedėjai gali pasisemti papildomų idėjų.

Du pagrindiniai vadovai yra šie:

- (1) 2014 m. CCBE, Tarptautinės advokatų asociacijos (IBA) ir Amerikos advokatų asociacijos (ABA) paskelbtas „[Advokato vadovas, kaip nustatyti pinigų plovimo atvejus ir užkirsti jiems kelią](#)“ (angl. *A lawyer's guide to detecting and preventing money laundering*);
- (2) 2019 m. Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) paskelbtos „[Rizika grindžiamo požiūrio gairės advokatams](#)“ (angl. *Guidance for a risk-based approach for legal professionals*).

Tačiau reikėtų nepamiršti, kad abu šie vadovai buvo paskelbti neatsižvelgiant į konkrečią dabartinę Europos teisės aktų sistemą. Šių vadovų tikslinė auditorija – viso pasaulio advokatai, o juose nagrinėjami esminiai principai. Be to, pirmasis vadovas jau yra kelerių metų senumo, todėl kai kurios pagrindinės aplinkybės galėjo pasikeisti.

Be kita ko, Jungtinės Karalystės advokatūros Teisinio sektoriaus grupė 2020 m., t. y. pereinamuoju laikotarpiu iki išstojimo iš ES, Jungtinėje Karalystėje paskelbė „[Kovos su pinigų plovimu rekomendacijas teisiniam sektoriui](#)“ (angl. *Anti-Money Laundering Guidance for the Legal Sector*). Tai vienas iš keleto advokatūrų išleistų vadovų. Kaip kitus ES išleistų vadovų pavyzdžius galima paminėti [Airijos advokatų draugijos](#) ir [Nyderlandų advokatūros](#) išleistus leidinius.

Be to, reikėtų atsižvelgti ir į teismo sprendimus. Naudotojų vadove cituojamos ir glaustai apibūdinamos dvi pagrindinės Europos lygmens bylos. Jose priimti sprendimai yra labai svarbūs kalbant apie direktyvos ir apskritai KPP / TF taisyklių poveikį vienai iš pagrindinių advokato profesijos vertybių – profesinei paslapčiai (kuri vadinama įvairiai, pavyzdžiui, konfidencialumu ir advokatų teise neatskleisti profesinės paslapties). Tikėtina, kad šia tema bus diskutuojama per daugumą advokatams skirtų mokymų apie KPP / TF taisykles, todėl mokymų vedėjams rekomenduojama su susipažinti su šiais sprendimais:

- [Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt. prieš Ministrų Tarybą](#), byla C-305/05;
- [Michaud prieš Prancūziją](#) (pareiškimas Nr. 12323/11).

Mokymų vedėjai taip pat turėtų žinoti, kad naudotojų vadove ir minėtuose sprendimuose KPP / TF nagrinėjama Europos lygmeniu. Direktyva turėjo būti perkelta į nacionalinės teisės aktus, taigi gali būti nacionalinių bylų, apie kurias mokymų vedėjui reikėtų žinoti ir jas suprasti.

Advokatams svarbu žinoti tiksliai formuluotes, vartojamas tiek direktyvos versijoje jų nacionaline kalba, tiek nacionaliniuose įgyvendinimo teisės aktuose, ir kaip jos paprastai aiškinamos.

Nacionalinės teisės aktai ir nacionalinė teismų praktika negali nukrypti nuo direktyvoje nustatyto ES standarto, o jei nukrypsta, pirmenybė teikiama direktyvai. Tačiau vis dėlto žodžių prasmės apimtis valstybėse narėse gali šiek tiek skirtis.

Galiausiai mokymų vedėjai taip pat turėtų atsižvelgti į nacionalinių rizikos vertinimų aplinkybes ir turinį, nes sąlygos, kuriomis kyla pinigų plovimo rizika, įvairiose valstybėse narėse skirsis. FATF registruoja [nacionalinius rizikos vertinimus](#).

ATVEJŲ TYRIMAI

Šiame mokymų vedėjų vadove ne kartą minimi abu esami vadovai apie advokatų atsakomybę, susijusią su KPP / TF. Šiuose leidiniuose pateikiama praktinių pavyzdžių apie advokatų profesijos pažeidžiamumą, susijusį su šios srities nusikalstama veikla. Jie nėra konkrečiai skirti atsakomybei pagal Europos teisės aktus – tai yra bendro pobūdžio vadovai, skirti naudoti advokatams bet kurioje pasaulio šalyje. Į tai reikėtų atsižvelgti naudojantis juose pateikta medžiaga.

2014 m. paskelbtas CCBE, Tarptautinės advokatų asociacijos (IBA) ir Amerikos advokatų asociacijos (ABA) „Advokato vadovas, kaip nustatyti pinigų plovimo atvejus ir užkirsti jiems kelią“ (angl. *A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering*) (toliau – pirmasis vadovas) yra naudingiausias šiam mokymų vedėjų vadovui, nes jame nuo 40 puslapio pateikiami konkrečių atvejų tyrimai, kuriuos galima naudoti užsiėmimų metu. Aptariant medžiagą su dalyviais galima konkrečiai akcentuoti Europos sprendimus.

Pateikiama daug įvairių atvejų tyrimų. Kiekvienas atvejo tyrimas priskirtas tam tikrai kategorijai ir nurodomos tipinės faktinės aplinkybės. Tada pateikiamas grėsmės ženklų, į kuriuos dalyviai turėtų atkreipti dėmesį, sąrašas, ir atsakymas į klausimą „Ką galite padaryti?“.

Toliau pateikiamas tipinis pavyzdys:

Nutraukti sandoriai ir lėšų pervedimas neatlikus atitinkamo teisinio darbo

Į advokatų kontorą kreipėsi nauja klientė ir paprašė padėti atlikti keletą turto pirkimo sandorių. Klientė bendravo su jaunesniuoju kontoros teisininku, kuris, klientės prašymu, prieš atlikdamas deramą kliento tikrinimą arba sudarydamas su ja teisinių paslaugų sutartį, pateikė jai kontoros sąskaitos duomenis. Po lėšų pervedimo klientė nepateikė jokių tolesnių nurodymų. Vėliau klientė paaiškino nebeketinanti pirkti atitinkamo turto ir paprašė, kad į sąskaitą pervesti pinigai būtų perduoti trečiajai šaliai, o ne grąžinti į jos asmeninę sąskaitą.

Grėsmės ženklai

Lėšas pervedus į kliento sąskaitą, sandoris nutraukiamas. Klientas prašo, kad pervestos lėšos būtų išsiųstos trečiajai šaliai, o ne grąžintos jam. Klientas be pateisinamos priežasties vengia asmeninio kontakto.

Ko galite imtis?

Neleiskite klientams įnešti lėšų į sąskaitą, kol neatliksite deramo kliento patikrinimo, nenustatysite sandorio tikslo ir neįsitikinsite, kad lėšos nekelia pinigų plovimo rizikos. Alternatyvi išeitis – nesiųskite lėšų trečiajam šaliai, o grąžinkite jas pirminiam šaltiniui.

Abiejuose vadovuose, t. y. minėtame pirmajame vadove, iš kurio paimtas atvejo tyrimas, ir antrajame vadove „Rizika grindžiamo požiūrio gairės advokatams“ (angl. *Guidance for a risk-based approach for legal professionals*), kurį 2019 m. paskelbė Finansinių veiksmų darbo grupė (toliau – antrasis vadovas), pateikiami grėsmės ženklų sąrašai, kurie advokatų profesijos pažeidžiamumą atskleidžia iš praktinės pusės.

Taigi pateikiame tipinį grėsmės ženklų sąrašą iš pirmojo vadovo IV skyriaus, kuriame konkrečiai aptariami grėsmės ženklai (jų nurodyta daug):

Mokėjimo būdas

- *Turtas įsigyjamas už grynuosius pinigus, o vėliau greitai panaudojamas kaip paskolos užstatas.*

Nėra jokio pagrįsto paaiškinimo, kodėl:

- *nustatytas nejprastai trumpas paskolos grąžinimo laikotarpis;*
- *hipotekos paskolos pakartotinai grąžinamos gerokai anksčiau, nei buvo sutarta iš pradžių, arba*
- *finansavimą teikia ne kredito įstaiga, o skolintojas, kuris yra fizinis arba juridinis asmuo.*

Antrajame vadove yra priedas (5 priedas) „Grėsmės ženklų, dėl kurių teisės specialistams gali kilti įtarimų dėl veiklos ar sandorių, pavyzdžiai“, iš kurio pateikiami šie pavyzdžiai:

l) užstatas, kuris pateikiamas sandoriui užtikrinti, šiuo metu yra didelės rizikos valstybėje;

m) neseniai įsteigtos bendrovės kapitalas buvo gerokai padidintas arba per trumpą laiką be jokio loginio paaiškinimo nuosekliai atliekamos įmokos tai pačiai bendrovei;

n) kapitalas padidintas įnašu iš užsienio valstybės, kuri neturi jokio ryšio su bendrove arba yra didelės rizikos valstybė;

o) bendrovė be jokio loginio paaiškinimo gauna kapitalo arba nepiniginio turto injekciją, kuri yra pernelyg didelė, palyginti su vykdoma veikla, bendrovės dydžiu ar rinkos verte.

Šie pavyzdžiai pateikti todėl, kad iš jų matyti, jog net jei mokymų vedėjas nenaudoja vieno iš pirmajame vadove pateiktų atvejų tyrimų, abiejuose vadovuose yra nurodyti praktiniai grėsmės ženklai, pagal kuriuos galima nesunkiai parengti kitus atvejų tyrimus. Kaip jau minėta, akivaizdu, kad kuo labiau mokymai yra pagrįsti praktika, tuo lengviau dalyviams įsisavinti žinias.